

METODE SOCIOLOŠKEGA RAZISKOVANJA

Kadar se lotimo raziskovanja moramo imeti predmet spoznanja (družba v sociologiji). Imeti moramo tudi sistem spoznanja, ter metode (anketa, intervju, ...)
Nauk o metodah se imenuje **METODOLOGIJA**.

NAČELA SOCIOLOŠKEGA RAZISKOVANJA:

■ NAČELO SPLOŠNOSTI, ustreza zahtevi po abstraktnem mišljenju, odmisлити

moramo naključno (ne moremo posploševati reči). Na primer; Ne moremo reči, da so vsi Italijani dobri ljubimci)

■ NAČELO PREVERLJIVOSTI; samo spoznanje, ki ga lahko dokažemo in je

preverljivo, je lahko upoštevano

■ NAČELO VELJAVNOSTI; gre za to, ali so zbrani podatki osvetlili problem in

ali so veljavni in dokazujejo hipotezo

■ NAČELO ZANESLJIVOSTI; pomeni stopnjo natančnosti merskega

inštrumenta. O tem govorimo če smo imeli prave podatke in inštrumente. To načelo vsebuje zahtevo, da naj bodo trditve obrazložene in dokazljive.

■ NAČELO OBJEKTIVNOSTI; zahteva da zanemarimo svoja mišljenja,

občutja.

KORELACIJA

Pomeni povezanost med pojavi.

Primer: Neprimerno obnašanje na cesti in v družbi lahko povežemo z vinjenostjo.

Kadar pojavi vplivajo drug na drugega, govorimo o korelaciji. Pravimo, da so nekateri vzrok, drugi pa posledica, vendar vsaka taka povezava ni nujno vzročno posledična., med pojavi gre lahko tudi za navidezne pojave, to je takrat, ko na pojava vpliva še tretji pojav.

Primer: Emile Durkheim Samomorilna na število samomorov vplivajo stiki z ljudmi, letni časi pa ne to nimajo vpliva.

SPREMENLJIVKE/VARIABLE

Spremenljivka je lastnost pojava, ki se spreminja.

Preživljanje prostega	Spol, vrsta šole, kraj bivanja,
-----------------------	---------------------------------

časa	izobrazba
-odvisna spremenljivka, ki je posledica	-neodvisna posledica, ki je vzrok

ODVISNA SPREMENLJIVKA se spreminja in je predmet našega proučevanja.
NEODVISNA SPREMENLJIVKA deluje na odvisno in pojasnjuje pojav ali dogajanje.

Vrste spremenljivk:

- **Odvisne in neodvisne**
- **Opisne** (izobrazba...)
- **numerične/številke**(teža v kg, starost; vse kar je označeno v številkah.)

HIPOTEZA/DOMNEVA

Je predlog obstoja, lastnosti ali določeni vrsti povezanosti med pojavi in procesi. Delimo jih na tiste, ki pojav predvsem opisujejo(trditve o obstoju pojava, pogostosti, intenziteti, trajanju pojava...).

Pojav pojasnjujejo(obrazložijo).

Je začetna faza raziskovanja, ko predpostavimo neko korelacijo.

Hipotezo z raziskovanjem potrdimo, oziroma ovržemo.

VZORČENJE

POPULACIJA-skupnost enot prebivalstva(prebivalec, delavec...), ki ga proučujemo. Mora biti natančno opredeljena.

VZOREC-Del populacije, ki naj bi predstavljal lastnosti določene populacije.

Vrste vzorcev:

- **Naključnostni vzorec**-Delimo ga na navadnega(izdelamo tablico naključnih

števil, nato vzamemo seznam učencev neke šole z zaporednimi številkami in določimo števila, ki padejo v ta vzorec)in na sistematskega(vsaki enoti populacije pripišemo zaporedno številko, nato v vzorec izločimo vsakega desetega, stotega,... ali pa točno določene številke v vsakem razredu.)

- **Strukturirani vzorec**-Poskušamo zajeti vse značilnosti določene

populacije(spol, starost, izobrazba, poklic,...)

- **Vzorec snežene kepe**-o tej vrsti govorimo takrat, ko nas posameznik, ki je

vklučen v vzorec pripelje do druge osebe, ki jo nato vključimo v vzorec.

- **Kvotni vzorec**-v vzorec vključimo določeno število respondentov s posameznimi lastnostmi.

METODA OPAZOVANJA

Ločimo na opazovanje z udeležbo in brez udeležbe.

Pogoji, ki morajo biti izpolnjeni so:

- predmet raziskovanja mora biti natančno opredeljen
- sistematičnost
- natančen zapis
- objektivnost
- možnost preverjanja rezultatov

Opazovanje z udeležbo:

-prednosti:temeljito in poglobljeno razumevanje življenja, načina

-slabosti:ogroženost raziskovalčevega življenja, subjektivnost podatkov, podatkov ni mogoče posploševati, zahteva veliko časa, nezanesljivost...

EKSPERIMENT

Na ljudeh ga je prepovedano izvajati zaradi etičnih razlogov(človekovo življenje naj bi bilo v nevarnosti.

Ločimo dve skupine eksperimentov:

- ◆ **eksperimentalno**-namerno vpeljemo delovanje spremenljivk
- ◆ **kontrolno**-ni namerno vpeljane spremenljivke

Prednosti:lahko ga večkrat ponavljamo in preverjamo rezultate

Slabosti:ne moremo ga vedno izvajati

Pojavi se vprašanje etičnosti!

ANALIZA DOKUMENTOV

Uporablja se na področju komuniciranja. Gre za analizo vsebin in se nanaša na različne vire. Ukvarja se s poročili(tabele, grafi,...). Ukvarja se tudi z raziskovanjem in ugotavljanjem podatkov, ki se nanašajo na vir sporočila, proces oblikovanja in razumevanje sporočila.

Viri so:

- osebni dokumenti
- zgodovinski viri(pisma, fotografije,...)
- biografije
- uporaba sekundarnih podatkov

SPRAŠEVANJE

Je najpogosteje uporabljena metoda. Stopnja posplošitve podatkov je zelo velika, podatke dobimo hitro.

1. INTERVJU

Ločimo ga na :

- strukturiranega (pogovor je pripravljen vnaprej, določena je tema, vprašanja...)

Prednosti: sogovorca sta ves čas osredotočena na temo pogovora in pogovor je bolj formalen. Slabosti: vprašani ne izražajo svojih mnenj, odgovori so bolj skopi.

- nestrukturirani: tema je okvirno znana, vprašanja so nepripravljena, je manj

formalen, vzdušje je bolj sproščeno, vprašani lahko izražajo svoja stališča, obdelava podatkov je težja, lahko zmanjka časa.

2. ANKETA

Pozorni moramo biti na starost. Odgovori, ki jih navajamo morajo biti jasni, ravno tako morajo biti jasna tudi vprašanja (izogibamo se strokovnim izrazom, če pa jih uporabimo jih moramo razložiti).

Pri anketiranju se lahko pojavi aktiviranje obrambnih mehanizmov. To se zgodi, če vprašanja zmanjšujejo anketirančev ugled, ga žalijo ali pa če napademo njegovo pripadnost etnični manjšini.

Posledice: dajanje napačnih odgovorov, zanikanje težav, pretiravanje, agresivnost...

Prednosti: razdelimo veliki množici, dobimo splošno mnenje. Odgovore lahko posplošimo, če gre za velik vzorec, metoda je ekonomična.

TIPI VPRAŠANJ PRI ANKETI:

- ▶ zaprti (možnost obkroževanja odgovora)
- ▶ odprti (podamo več možnih odgovorov ali pa damo možnost, da anketiranec sam obkroži odgovor)
- ▶ polodprti tip (obkrožiti in povedati svoje mnenje)
- ▶ nezaželena vprašanja (že sugerirajo odgovor)

PILOTSKE RAZISKAVE

»Ventil«, preden razdelimo vprašanja ostali populaciji. Na določenem majhnem vzorcu preizkušamo ali so bila vprašanja dovolj jasno postavljena in termini obrazloženi.

FAZE RAZISKOVALNEGA DELA

- problem jasno definiramo
- zberemo literaturo
- opredelitev hipotez
- izdelava načrta

▣ zbiranje podatkov

▣ analiza rezultatov

▣ zaključek